

SCIENCE AND EDUCATION

ISSN 2181-0842

VOLUME 3, ISSUE 4

APRIL 2022

SCIENCE AND EDUCATION

SCIENTIFIC JOURNAL

ISSN 2181-0842

VOLUME 3, ISSUE 4

APRIL 2022

www.openscience.uz

SCIENCE AND EDUCATION
SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 3 ISSUE 4

Executive Secretary

Tusmatova Nozima Inomovna

Editorial board

Z.Yaxshieva

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Chemical Sciences

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

S.Otakulov

Jizzakh Polytechnic Institute, Doctor of Physical and Mathematical Sciences

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Military-technical Institute of the National Guard, Doctor of Pedagogical Sciences

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Tashkent Pharmaceutical Institute, Doctor of Technical Sciences

Ya.L.Chernyavskaya

Tyumen State Medical University, Candidate of Philological Sciences

A.Sidiqov

Tashkent Institute of Chemical Technology, Doctor of Chemical Sciences

W.B.Vidona

Edo State University, Anatomy, PhD

B.Kucharov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

I.Eshmetov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

M.Abdullaev

Andijan State University, Doctor of Historical Sciences

Z.Tojiyeva

National University of Uzbekistan, Doctor of Geographical Sciences

N.Jiyanova

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

X.Qobulov

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

A.Nabiev

Tashkent Institute of Chemical Technology, PhD in Technical Sciences

A.Turgunbayeva

Namangan State University, PhD in Psychological Sciences

B.Xaynazarov

National University of Uzbekistan, PhD in Historical Sciences

M.Voxidova

Tashkent State Institute of Oriental Studies, PhD in Economics

A.Rahmonov

Republican Scientific-Practical Center, PhD in Pedagogical Sciences

G.Ochilova

Karshi Institute of Engineering and Economics, Candidate of Philosophical Sciences

B.Omonov

Karshi State University, PhD in Philosophical Sciences

O.Axmedova

Buxhara Institute of Engineering and Technology, PhD in Technical Sciences

G.Jumanazarova

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Philological Sciences

T.Sabirjonov

Fergana Polytechnic Institute, Candidate of Technical Sciences

Sh.Ismoilov

Tashkent State Law University, Doctor of Sciences in Law

M.Rahimov

Tashkent State Law University, Doctor of Philosophy in Law

L.Rahimkulova

Tashkent State Law University, Doctor of Philosophy in Law

A.Sultonov

Jizzakh Polytechnic Institute, PhD in Economics

Mas'ul kotib

Tusmatova Nozima Inomovna

Tahririyat

Z.Yaxshieva

Jizzax davlat pedagogika instituti, kimyo fanlari doktori

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

S.Otaqulov

Jizzax politehnika instituti, fizika-matematika fanlari doktori

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Milliy gvardiya harbiy-texnik instituti, pedagogika fanlari doktori

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Toshkent farmatsevtika instituti, texnika fanlari doktori

Ya.L.Chernyavskaya

Томский государственный медицинский университет, кандидат филологических наук

A.Sidiqov

Toshkent kimyo-texnologiya instituti, kimyo fanlari doktori

W.B.Vidona

Edo State University, Anatomy, PhD

B.Kucharov

Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, texnika fanlari doktori

I.Eshmetov

Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, texnika fanlari doktori

M.Abdullayev

Andijon davlat universiteti, tarix fanlari doktori

Z.Tojiyeva

O'zbekiston milliy universiteti, Geografiya fanlari doktori

N.Jiyanova

Toshkent moliya instituti, iqtisod fanlari nomzodi

X.Qobulov

Toshkent moliya instituti, iqtisod fanlari nomzodi

A.Nabiev

Toshkent kimyo texnologiya instituti, texnika fanlari PhD

A.Turgunbayeva

Namangan davlat universiteti, psixologiya fanlari PhD

B.Xaynazarov

O'zbekiston milliy universiteti, tarix fanlari PhD

M.Voxidova

Toshkent davlat sharqshunoslik instituti, iqtisodiyot fanlari PhD

A.Rahmonov

Respublika ilmiy-amaliy markaz, pedagogika fanlari PhD

G.Ochilova

Qarshi muxandislik-iqtisodiyot instituti, falsafa fanlari nomzodi

B.Omonov

Qarshi davlat universiteti, falsafa fanlari PhD

O.Axmedova

Buxoro muxandislik-texnologiya instituti, texnika fanlari PhD

G.Jumanazarova

Jizzax davlat pedagogika instituti, filologiya fanlari doktori

T.Sabirjonov

Farg'ona politehnika instituti, texnika fanlari nomzodi

Sh.Ismoilov

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari doktori

M.Rahimov

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari falsafa doktori

L.Rahimkulova

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari falsafa doktori

A.Sultonov

Jizzax politehnika instituti, iqtisodiyot fanlari PhD

129.	Kumush Sadriddinova Razoqova Developing cultural awareness in foreign language teaching	829
130.	Alisher Asadovich G'aybulloyev Sportchilarda irodaviy sifatlarni shakllanishining psixologik mexanizmlari	832
131.	Dildora Xayrulayevna Gasanova Oilaviy munosabatlar mustahkamligini ta'minlashning psixologik asoslari	838
132.	Oxunjon Odil o'g'li Hamroqulov Delinkvent axloq mazmun-mohiyati va shakllanishi	844
133.	Dilafuz Tuymuratovna Ismatova Emotsional zo'riqishlarini korreksiyalashning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	850
134.	Ismigul Sheraliyevna Otaxonova Deviant xulq-atvorli o'smirlar alohida xususiyatlarining ijtimoiy-psixologik tashxisi	856
135.	Saidjon Azamjonovich Ismailov, Sudoba Suhrob qizi Melieva Kimyo fanidagi oksidlanish-qaytarilish reaksiyalarni axborot texnologiyalar yordamida o'qitish	864
136.	Gulmira Erkin qizi Ismoilova, Mahliyo Qurbonmurod qizi Doniyorova O'spirinlik davri psixologiyasi va uning o'ziga xos xususiyatlari	869
137.	Nargiza Husniddin qizi Isomiddinova Shoh Ismoil Safaviyga ayollar kiyimini sovg'a qilib yuborgan Turk sultoni	876
138.	Islombek Gulshanbek o'g'li Jo'ramurodov, Rahima Shamsiddinova Ne'matova Dilshodbek Yo'ldosh o'g'li Jumayev Ulug' mujaddid-shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf	881
139.	Aysha Rozimbayevna Karimova "Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil ishlashga, ilk to'plam" larini yaratishga o'rgatish, metodikasini takomillashtirish	885
140.	Malika Xudaybergenova Komiljon Otaniyozov o'zbek mumtoz musiqa san'atining yetuk namoyondasi	888
141.	Aziz Abdumannonovich Bo'riboev Kredit-modul tizimida individual ta'limning o'rni	892
142.	Madinabonu Husen qizi Toshova O'smirlarda xavotirlik darajasining namoyon bo'lishining ijtimoiy psixologik xususiyatlari	896
143.	Manzura Mustafu qizi Nazarova Globallashuv sharoitida yoshlarning axborot xavfsizligini ta'minlashning psixologik mexanizmlari	904
144.	B.Atamuratova, X.Muminova, T.R.Abduraxmonova "Yuqori molekulyar birikmalar" mavzusini o'qitishda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	911
145.	Shoxrux Mansurovich Salixov, Lobar Salimovna Nosirova Hissiy irodaviy boshqaruv namoyon bo'lishining yosh va jins xususiyatlariga bog'liq o'zgarishi	915
146.	Marxabo Abdimannobovna Umirova Xalq og'zaki ijodi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirish	921
147.	Mirjon Maxmudovich Qo'ldoshev, Sitara Toshpo'latovna Raximova Psixanalizda devyatsiya muammosining psixologik talqini	925
148.	Saodat Sadriddinova Muxamadova Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanish jarayonlari	933
149.	Xolmurod Abdujafforovich Nazarov Qadimgi davrlarda vujudga kelgan ilk cholg'ular va ularning rivoji	939

Hissiy irodaviy boshqaruv namoyon bo'lishining yosh va jins xususiyatlariga bog'liq o'zgarishi

Shoxrux Mansurovich Salixov
Buxoro davlat universiteti
Lobar Salimovna Nosirova
Buxoro shahar 6-IDUM

Annotatsiya: Mazkur maqolada yosh va jins farqlanishiga qarab irodaviy holatlarning namoyon bo'lishi qay tartibda o'zini ko'rsatishi, Yosh davrlaridan kelib chiqib hissiyotlarning namoyon bo'ishi o'rganib o'tilgan

Kalit so'zlar: Hissiyot, irodaviy jarayonlar, Yosh davrlari, yosh va jins xususiyatlari, stress holatlari

Changes in the manifestation of emotional volitional control depending on age and gender

Shokhrux Mansurovich Salikhov
Bukhara State University
Lobar Salimovna Nosirova
Bukhara city 6-IDUM

Abstract: This article examines the order in which volitional states manifest themselves depending on age and gender differences, and the manifestations of emotions based on age.

Keywords: Emotions, volitional processes, Age, age and gender, stress,

Psixologiyada irodaning o'rganilishida asosan, hissiy irodaviy sifatlar va hissiy irodaviy zo'r berishlikka e'tibor qaratiladi.

Xususan, Ye.V.Eydman o'pkada nafasni ushlab turish mashqidan foydalangan holda sabr-toqatlilik sifatining yosh bilan bog'liq xususiyatlarini ochib bera olmaydi. Balkim bu tadqiqot olib borilgan tekshiriluvchilarning kamsonliligi bilan bog'liqdir. Bu vaqtda bu bilan birga shu narsa aniq bo'ldiki, kichik sinf o'quvchilarida hissiy irodaviy zo'r berish tashqi stimulyatsiya bilan bog'liq bo'lsa, yuqori sinf o'quvchilarida esa bunda ichki qiziqish bilan kechar ekan. Masalan, o'zini yengish, xayoliy musobaqa.

N.D.Skryabin 9 yoshdan 26 yoshgacha bo'lganlarda hissiy irodaviy sifatlardan jasurlikni o'rganadi. Erkak jinsi vakillarida jasurlik 11-12 yoshdan 15-16 yoshgacha

bosqichma-bosqich rivojlanib boradi. Shunga binoan jasurlikning past darajasini o'zida namoyon etuvchilar 35% dan 11% gacha pasayib boradi. Shundan so'ng jasurlik sifatining yuqori darajasini o'zida aks ettiruvchilar soni qisqarib, past darajasini aks ettiruvchilar soni 9-10 yoshli bolalar xolatigacha o'sib boradi, ya'ni 38% gacha.

Qizlarda ham shunga o'xshash dinamika kuzatiladi, lekin ular o'rtasida jasurlikning yuqori darajasini aks ettiruvchilar kam bo'ladi. 13-14 yoshda bundaylar soni eng yuqori ko'rsatkichga ega bo'ladi. Ayollar orasida jasurlikning past ko'rsatkichiga ega bo'lganlar soni erkaklarga qaraganda ko'p bo'ladi, 9-10 yoshdagidan tashqari past ko'rsatkich bu yoshdan 21-22 yoshgacha 27.5% dan 51% gacha ko'payib boradi.

Jasurlik asosan xar ikkala jins vakillarida jinsiy yetilish paytiga kelib yuqori darajaga ko'tariladi.

Jasurlikning ko'rsatib o'tilgan yosh dinamikasini gormonal o'zgarishlar va bunday o'zgarishlar bilan bog'liq nerv sistemasining tipologik xususiyatlari bilan bog'liqdir. Jinsiy yetilish davrida nerv sistemasining kuchi yanada rivojlanadi, qo'zg'atuvchi tormozlovchidan ustun bo'ladi.

Qat'iyatlilikning davriy o'zgarishlarini I.P.Petyaykin (1976) o'rgangan. Xar ikkala jinsdagi 7-8 yoshli bolalarda qaror qabul qilish uchun eng ko'p vaqt sarflangan. So'ng 9 yoshda bu vaqt ko'rsatkichi darhol pasayadi va katta o'zgarishlarsiz 13 yoshgacha bir xil past balandlikda bo'lib turadi. Bu paytdan so'ng (14-17 yoshda) qaror qabul qilish vaqti cho'ziladi, bu dadillik, qat'iyatlilikning pasayishidan guvoh beradi.

14 yoshdan boshlab qizlarda bolalarga nisbatan qat'iyatlilik, jasurlik sifati past bo'ladi. Bu ularga bajarish uchun berilgan xavfli topshiriqlarni bajarishda yanada yaqqol ko'zga tashlanadi. Misol uchun jismoniy mashqlarni bajarishdan (orqaga yiqilish) bosh tortish bolalar va qizlarda turli yoshda ifodalanadi. Bolalarda xamma yoshda (8-9 yoshda kam miqdorda kuzatilgan) ham kuzatilmagan, qiz bolalar 10-11 yoshdan tashqari hamma yosh davrida bu mashqni bajarishdan bosh tortganlar.

Yuqorida keltirilgan hissiy irodaviy sifatlarning yosh dinamikasiga doir tadqiqotlarda eksperimental metodlardan foydalanilgan. Berilgan metodlar shuni isbotlaydiki, hissiy irodaviy sifatlarning yosh dinamikasi xar xil vaqtda turlicha ifodalanadi. Misol uchun, jasurlik o'g'il bolalarda asosan jinsiy yetilish davrida yorqin namoyon bo'ladi; sabr-toqatlilik jinsiy yetilish davri 15-16 yoshdan so'ng o'sib boradi; qat'iyatlilik 8-11 yoshda ko'proq namoyon bo'ladi. Jinsiy yetilish vaqti va undan so'ng sabr toqatlilik o'sib boradi, jasurlik va qat'iyatlilik pasayib boradi.

P.A.Rudik hissiy irodaviy tayyorgarlik mazmuniga sportchi shaxsi irodasining ayrim tomoni sifatida: maqsadga intilish, intizomlilik, ishonch, tashabbuskorlik, mardlik, mustaqillik, qat'iyatlilik, matonat, dadillik, o'zini tuta bilish, chidamlilikni kiritadi.

V.A.Krutetskiy fikricha, xarakterning hissiy irodaviy qirralari (muallif shaxsning hissiy irodaviy sifatlarini shunday atagan) qo'yilgan maqsadlarga erishish yo'lidagi to'siqlarni yengib o'tgan holda o'z xulq-atvori, o'z faoliyatini aniq bir printsiplar asosida ongli yo'naltirish ko'nikmasi va odatida shunga tayyorlikda namoyon bo'ladi.

Bunda ta'rifda xarakterning hissiy irodaviy qirralari irodaga ham keng ma'noda (ixtiyoriylik), ham tor ma'noda (hissiy irodaviy boshqaruv, iroda kuchi) taaluqli bo'lishi mumkin. Bu ifodalashda hissiy irodaviy sifatlarning spetsifikasi aks etmagan.

B.N.Smirnov quyidagi ta'rifni aytib o'tgan: "engib o'tilayotgan to'siqlarning xarakteri bilan shartlangan holda irodaning aniq bir namoyon bo'lishi shaxs hissiy irodaviy sifatlari deb nomlanadi."

Hissiy irodaviy sifatlarning tarkibi haqida gapirganda, biz ularning yig'indisini, ya'ni ularning miqdori, farqi va ular o'rtasidagi aloqani nazarda tutamiz. Turli mualliflar 10 tadan 34 tagacha shaxsning hissiy irodaviy sifatlarini farqlashadi (N.F.Dobrinin, V.K.Kalin, S.A.Petuxov, A.Ts.Puni, P.A.Rudik, R.Assadjoli).

Iroda masalasi ko'rilgan konferentsiyalardan birida hatto hissiy irodaviy sifatlarni 20 ta deb hisoblash qarori qabul qilingan. Ammo bu holat turli psixologiya bo'yicha darslik va o'quv qo'llanmalarida hissiy irodaviy sifatlarning ro'yxati va ta'riflanishini bir qolipga solmagan. Ularda hissiy irodaviy sifatlarning to'plami ba'zi taxminlardek tuyuladi. Masalan, K.N.Kornilov hissiy irodaviy sifatlarning qatoriga iroda kuchini, o'zini tuta bilish va bardoshlilikni, chidamlilik yoki qat'iylik, qat'iyatlilik, mustaqillik va intizomlilikni kiritgan.

X.Xekxauzen faqatgina qattiq tura olishlilikni yozgan bo'lib, uni maqsadga erishish jarayonida harakat tendentsiyasi barqarorligini quvvatlab turish sifatida keltirib o'tgan.

Sovet psixologiyasi kitoblarida hissiy irodaviy sifatlarning to'plami birmuncha kengroq keltirilgan bo'lib, ularda maqsadga intiluvchanlik, qat'iyatlilik, bardoshlilik, mustaqillik, jasurlik, matonatlilik, o'zini tuta bilish va tashabbuskorlik kabi sifatlarning ko'proq keltirib o'tilgan.

Ba'zi bir xususiyatlar: tang ahvolda qolish, bajaruvchanlik, ishchanlik, tirishqoqlik va o'ziga ishonganlik kabi sifatlarning hissiy irodaviy sifatlarga taaluqli bo'lishi anchagina shubhali. Shu vaqtning o'zida bir qator katta intensivlikka ega hissiy irodaviy xatti-harakatlar ko'rinishlari (misol uchun, kuchlilik, tezlik va aniqlik talab etadigan sport mashqlarini bajarishda) haligacha o'z nomini olgan yo'q va shu bois ular hissiy irodaviy sifatlarga taaluqli emas. Bularning barchasining sodir bo'layotganiga sabab, ko'pchilik holatlarda hissiy irodaviy sifatlarning tarkibining ham, ularning klassifikatsiyasining ham ko'r-ko'rona, ularning mustaqilligi va aynan hissiy irodaviy boshqaruvga taaluqligini eksperimental dalillarsiz aniqlashidir.

Ilk bolalik. Inson ontogenizida uning 1 yoshdan 3 yoshgacha o'sish davri alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki bu davrda inson zotiga xos eng muhim sifatlarning xarakteri

xislati, atrof muhitga, o'zgalarga munosabat, xulq-atvor, tafakkur va ong kabi psixik aks ettirishning turli ko'rinishlari shakllanadi. Bularning barchasi qarama-qarshiliklar kurashi ostida tarkib topadi. Bolaning yurishga urinishi, turli narsalar bilan ovunishi va mashg'ul bo'lishi imkoniyatlari kengayishi, uning kattalarga bevosita tobeligi, ularga bog'liqligi nisbatan kamayishiga olib keladi. Bir yoshli va undan sal oshgan bolaning har xil harakatli o'yinlarda muvaffaqiyatsizlikka uchrashi ko'zlagan ishni bajarishidagi noxush kechinmalar uning ruxiy dunyosida dastlabki jazava (affektiv) tuyg'u va hisni vujudga keltiradi.

2 yoshdan 3 yoshga o'tish vaqtida nutqning regulyativ funksiyasi asosi shakllanadi. Bolalarda kattalarning ikkita so'z signallariga bildiradigan reaksiyasi ulardagi hissiy irodaviy sifatlarning shakllanishida katta ahamiyat kasb etadi. Bular bolaning xohishi e'tiborga olinmay biron harakatni talab qiluvchi "kerak" so'zi va bola xohishini ta'qiqlovchi "mumkin emas" so'zi Bu yoshda bola xatti harakatlari real tashqi stimullar ta'sirida nazorat qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ахмадов, Н. Р. (2022). Социально-психолого-педагогическая реабилитация дезадаптированных подростков. *Science and Education*, 3(2), 1045-1053.
2. Axmadov, N. R. (2022). Deadaptatsiya va uning o'smir xulqida na'moyon bo'lishi. *Science and Education*, 3(3), 389-395.
3. Nazir, A. (2022). SOCIO-PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE REHABILITATION OF DISADAPTED ADOLESCENTS. *Integration of Pragmalinguistics, Functional Translation Studies and Language Teaching Processes*, 377-380.
4. Rustamov, S. (2021). Usage Method of SPSS Software in the Processing of Psychological Data. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 7(7).
5. Рустамов, Ш. Ш. (2022). ОСОБЕННОСТИ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПРАКТИЧЕСКИЙ ПСИХОЛОГОВ. *INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL*, 3(3), 59-64.
6. Рустамов, Ш. Ш. (2022). Корреляционный анализ пример по психологии. *Корреляции в психологии. Science and Education*, 3(3), 1100-1106.
7. Ахмедов, А. А., & Зикиряева, М. М. (2020). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОГО ВООБРАЖЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ. *Новый день в медицине*, (1), 151-154.
8. Гайбуллаев, А. А. Психология: происхождение и структура научного факта. *Вестник интегративной психологии*, 19(19), 115-119.

9. G'aybulloyev, A. A. (2021). Sportchilarda hissiy-irodaviy sifatlar shakllanishining psixologik mexanizmlari. *Psixologiya ilmiy jurnali*, 92-96.
10. Abdurozikovna, S. D. (2014). Social intelligence: general defining moment. *Austrian Journal of Humanities and Social Sciences*, (3-4), 154-155.
11. Гайбуллаев, А. А. Психология: происхождение и структура научного факта. *Вестник интегративной психологии*, 19(19), 115-119.
12. ҲАКИМОВА, Ф. Х. Мослаша олмаслик хусусиятларининг мактабгача ва кичик мактаб ёшидаги болаларда турли психологик кўринишлари. *PSIXOLOGIYA Учредители: Бухарский государственный университет*, (4), 86-88.
13. Sarvinoz, Q. (2022). EMOTIONAL UNDERSTANDING OF INDIVIDUALS THE ROLE OF EMOTIONS. *ResearchJet Journal of Analysis and Inventions*, 3(1), 12-18.
14. Qosimova, S. B. (2021). O'SMIRLIK DAVRIDAGI O'QUVCHILARDA IJTIMOY INTELEKT MUAMMOSINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *Oriental Art and Culture*, 2(4), 554-559.
15. Исматова, Д. Т. (2020). ОТА-ОНАЛИК МАЪСУЛИЯТИНИНГ ФАРЗАНДЛАР ТАРБИЯСИГА ПСИХОЛОГИК ТАЪСИРИ. *Oriental Art and Culture*, 1(3), 452-456.
16. Ismatova, D. T. Y. (2021). Oiladagi ajrimlar psixologik muammosi sifatida. *Oriental Art and Culture*, (8), 184-190.
17. Murtazoyevna, Q. D., & Jamilovna, A. Z. (2021). FEATURES OF EMOTIONS IN THE UPBRINGING OF CHILDREN. *ResearchJet Journal of Analysis and Inventions*, 2(04), 60-64.
18. Murtazoyevna, Q. D. (2021). Yosh oilalarda oilaviy munosabatning shakllanishining psixologik xususiyatlari.
19. Жумаев, Н. З. (2022). Мотивация агрессивного поведения у педагогов. *Science and Education*, 3(3), 969-974.
20. Жумаев, Н. З. (2022). Проявление агрессии в профессиональной деятельности учителя. *Science and Education*, 3(2), 1132-1139.
21. Roziyev, U. (2021). ХАРАКТЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ СОЦИОФОБИИ У ПОДРОСТКОВ. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 7(7).
22. Umedjanova, M. L., Salikhov, S. M., & Salikhov, T. M. (2022). The Role of National Education in Preparing Young People for Family Life. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 2(2), 271-276.
23. Salixov, S. M., & Salixov, T. M. (2022). Bo'lajak jismoniy madaniyat o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligini shakllantirish. *Science and Education*, 3(3), 1013-1019.

24. Салихов, Т. (2021). Psychological Characteristics Of Increasing Cognitive Activity In Elementary School Students. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 7(7).

25. Ахмедова, З. Ж. (2021). Issues of formation of youth preparation for family life European Scholar Journal (ESJ) Available Online at: <https://www.scholarzest.com> Vol. 2 No. 4.

26. Ахмедова, З. Ж. (2020). Психологические основы развития возможностей интеллектуального творчества молодежи в образовательном процессе. Academy Научно-методический журнал, 5, 56.

27. Назарова, М. М. К. (2022). Профилактика девиаций в подростковый период. Science and Education, 3(2), 1306-1312.

28. Nazarova, M. (2021). THE ROLE OF RELIGIOUS PSYCHOLOGY IN PERSONAL EDUCATION. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 7(7).

29. Назаров, А. М., & Рустамов, Ш. Ш. (2019). АНАЛИЗ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ДАННЫХ С ПОМОЩЬЮ ПРОГРАММЫ SPSS. ББК 71.0 И74 Редакционная коллегия Ответственный редактор, 187.

30. Зарипова, Г. К., & Рамазонов, Ж. Ж. (2019). Информационная безопасность (обязанности). Научные исследования, (1 (27)).